

Търновската патриаршия, въ книгохранителницата не бѣ влизалъ никой. Катанецътъ на желѣзната врата висѣше заключенъ.

Единъ день, въ 1835 година, грѣцкиятъ владика Иларионъ, който жестоко ненавиждаше всичко българско, заповѣда да се счупи катанецътъ и разтвори желѣзната врата.

Когато Иларионъ влѣзе вътре, намѣри подредена старата българска писменостъ, видѣ важни документи и книжовни паметници съ златни царски гербове, подписи и печати. Той извика своя протосингелъ, който знаеше български, и го запита:

— Какви сж тия книги, протосингеле?

Протосингелътъ се наведе, разрови рѣкописнитѣ книги и ги зачете. После се изправи и рече:

— Български рѣкописни документи отъ Царството, владико.

— А подписитѣ, печатитѣ?

— На български царе и патриарси.

— К-ааакъ? На български царе и владици подписи? — викна изненаданъ грѣцкиятъ владика. — Български документи, събрани въ книгохранителницата тукъ — въ митрополията, при самата черква, гдето служи азъ? Какъ могатъ да стоятъ тукъ тия дяволски книги?

Иларионъ нервно се задвижи изъ двора:

— На огънь всичко да бѣде изгорено! — викна яростно той. — Изнесете всички книги! Натрупайте ги на купъ! Дайте мангалъ съ разпалени вжглени!

Разтичаха се грѣцкитѣ слуги и монаси: едни бързаха да изнесатъ рѣкописитѣ, други дирѣха мангалъ, трети тичаха за вжглища.

— Чакайте! — викна отново владиката. — Извикайте скоро кожаритѣ отъ Асенова махала! Да дойдатъ всички при мене!

* * *

Подиръ малко българитѣ-кожари бутнаха митрополската врата и влѣзоха въ двора на черквата. Тѣ бѣха бледни и учудени. Владиката ги усѣти и се показа гологлавъ и начумеренъ. Кожаритѣ, чиито дѣди бѣха изработили старитѣ пергаменти, като видѣха струпанитѣ рѣкописи и мангала съ разпаленитѣ вжглища, колкото и да бѣха слисани, изведнажъ разбраха намѣренията на владиката.

Тѣ поискаха да приближатъ и му цѣлунатъ рѣка, но той махна съ жезъла, и тѣ паднаха на колѣне.

— Знаете ли, за какво ви викамъ? — запита ги строго владиката.

— Не знаемъ, владико свети!

— Ще ви кажа!